

dr. Lábody Péter főosztályvezető úrnak

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, Szerzői Jogi Főosztály
uniosszerzoijogireform@hipo.gov.hu

dr. Ujhelyi Dávid főosztályvezető úrnak

Igazságügyi Minisztérium Versenyjogi, Fogyasztóvédelmi
és Szellemi Tulajdonjogi Főosztály
dmsatcab@im.gov.hu

Tárgy: Az MSZJF észrevételei az egyes szerzői jogi jogszabályok jogharmonizációs célú módosításáról szóló előterjesztéssel kapcsolatban

Tisztelt Főosztályvezető Urak,

A Magyar Szerzői Jogi Fórum Egyesület (MSZJF) nevében szeretném megköszönni 2020. július 31. napján kelt levelüket, melyben *az egyes szerzői jogi jogszabályok jogharmonizációs célú módosításáról szóló előterjesztéssel (a továbbiakban: „Tervezet”)* kapcsolatos véleményeinek, javaslatainak előterjesztésére kérték fel Egyesületünket.

Az Sztj. módosítás megküldött tervezetét megtekintve köszönettel nyugtázzuk, hogy a jogalkotó több esetben figyelembe vette az MSZJF – esetenként más szakmai szervezetekkel azonos – javaslatát.

Az MSZJF a Tervezet egyes rendelkezéseivel kapcsolatos korábbi álláspontját ugyanakkor továbbra is fenntartja, ezen észrevételeinket az alábbiakban részletezzük. Jelen állásfoglalás 1. pontját id. dr. Ficsor Mihály, az MSZJF alapító elnöke készítette.

Az MSZJF egyik kiemelt célja a szerzői jog fejlődésének, valamint a szerzői jogi jogosultak jogvédelmének előmozdítása. Az Sztj. tervezett módosítása alapvetően fogja befolyásolni a szerzői művek és szomszédos jogi teljesítmények felhasználásával érintett piacok működését, ezért a jelen véleményünkkel érintett kérdéskörök meghatározását, valamint észrevételeinket igyekeztünk úgy kialakítani, hogy azok az MSZJF fent említett általános céljának megfeleljenek.

1. Ficsor Mihály észrevételei az egyes szerzői jogi jogszabályok jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2020. évi ... törvény tervezetének „A tartalomjegyzék” című alfejezetéhez

1.1. Bevezető megjegyzések

A szerzői jogi törvény „A tartalomjegyzék” című alfejezetéhez (a törvénytervezet 20. §-a) kívánok csupán észrevételeket tenni. A törvénytervezet egyéb rendelkezéseit illetően utalok a Magyar Szerzői Jogi Fórum (MSZJF) nevében tett észrevételekre, amelyekkel egyetértek. A rendelkezés-tervezetek szövegében **vörös** színnel utalok a javasolt szövegszerű változtatásokra; az észrevételek **kék** színben jelennek meg.

1.2. Észrevételek a Tervezet 20.§-hoz kapcsolódóan

Az Szt. a következő 57. §-t követő „A tartalomjegyzék” című alfejezettel egészül ki:

„A tartalomjegyzék” című alfejezethez

57/A. § (1) E törvény alkalmazásában tartalomjegyzéknek minősül az olyan, az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ektv.) 2. § k) pontja szerinti szolgáltató, amelynek fő vagy egyik fő célja a szolgáltatás igénybe vevője által feltöltött, jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy **más** szomszédos jogi teljesítmény

a) tárolása,

b) ~~nyilvánossághoz közvetítése vagy~~ nyilvánosság számára **lehívásra** hozzáférhetővé tétele, és

c) üzletszerű összerendezése, és népszerűsítése.

Észrevétel: 1. A „más” szó használta a „szomszédos jogi teljesítmény” kifejezés előtt csak akkor lenne indokolt, ha a szerzői jogi védelem alatt álló művek is szomszédos jogi teljesítmények lennének, és nyilvánvalóan nem azok. (A DSM Irányelv 17. cikkének (1) bekezdésében a magyar változatban szerepel a „más” szó, de nem „a más szomszédos jogi teljesítmény”, hanem „a más védelem alatt álló teljesítmények” összefüggésében (ami áll, mert egy szerzői mű is védelem alatt álló teljesítmény).

2. A Részletes indokolásban az új 57/B. §-t illetően kiváló elemzés található arról, hogy a tartalomjegyzék szolgáltatók által végzett cselekmények miként minősülnek szerzői jogi törvényünk (és az azok által átültetett EU és a nemzetközi normák) szerint. Az igaz, hogy az Irányelv 17. cikkének (1) bekezdése szerint a tartalomjegyzék „nyilvánossághoz való közvetítést vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt valósít meg”. Ám az ezzel kapcsolatban leírt cselekmény – „a felhasználói által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló művekhez vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez hozzáférést biztosít a nyilvánosság számára” – a szerzők általános értelemben vett „nyilvánossághoz közvetítési” jogán belül is a „nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhető tétel” változatot valósítja meg. Ezért az új 57/B. §-al és a

Részletes indokolásban foglalt megállapításokkal összhangban, ezt a Szjt. szerinti terminológiát indokolt használni.

57/B. § A tartalomjegyzék szolgáltató nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tételt végez (26. § (8) bek., 73. § (1) bek. e) pont, 76. § (1) bek. c) pont, 80. § (1) bek. d) pont, 82. § (1) bek. c) pont), ha a nyilvánosság számára elérhető ~~online felületen~~ hozzáférést biztosít a szolgáltatást igénybe vevő személyek által feltöltött művekhez vagy ~~más~~ szomszédos jogi teljesítményekhez.

Észrevétel: 1. A Részletes indokolás pontosan azonosítja az Szjt.-nek a fent felsorolt a rendelkezéseit, amire az új 57/B. § szerint a tartalomjegyzék szolgáltatóknak a nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tételt megvalósító cselekménye vonatkozik. Ezekre a rendelkezésekre indokolt utalni zárójelben – mint, ahogyan az Szjt.-ben és ebben a törvénytervezetben is számos ilyen utalás található – két okból is. Egyrészt mert a DSM Irányelv 17. cikkének második bekezdése is utal az InfoSoc Irányelv 3. cikke (1) és (2) bekezdésének a rendelkezéseire (amelyeknek az átültetése a Szjt. fent felsorolt rendelkezéseiben került átültetésre). Másrészt ezekből a rendelkezésekből derül ki a „nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhető tétel” teljes jelentése: az, hogy művet/szomszédos jogi teljesítményt „vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy tesz ki a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg”.

2. Az „online felületen” szavak beillesztése nem látszik indokoltnak. Nemcsak azért nem mert nem szerepel az Irányelv 17. cikke (1) bekezdésének a szövegében, de azért sem, mert (külön meghatározás hiányában) felesleges értelmezési problémákhoz vezethetne.

57/C. § A tartalomjegyzék szolgáltató részére a mű vagy ~~más~~ szomszédos jogi teljesítmény nyilvánosság számára ~~lehívásra~~ hozzáférhetővé tételére adott engedély kiterjed a szolgáltatást igénybe vevő személyek által az e szolgáltató ~~által nyújtott szolgáltatás keretében online felületén~~ végzett – nem kereskedelmi célú, illetve nem kereskedelmi mértékű bevételt eredményező – felhasználásokra is. Amennyiben a szolgáltatást igénybe vevő szerzi meg ezt az engedélyt, annak hatálya a tartalomjegyzék szolgáltatóra az igénybe vevőnek adott engedély keretein belül kiterjed.

57/D. § A tartalomjegyzék szolgáltató által az 57/B. § szerint végzett felhasználás körében nem alkalmazható az Ektv. 10. §-ában meghatározott felelősségkorlátozás.

57/E. § (1) ~~Felhasználási engedély hiányában~~ a tartalomjegyzék szolgáltató felelős ~~az általa működtetett, nyilvánosság számára elérhető online felületen az azt igénybe vevő személyek által jogosultság nélkül elhelyezett a~~ művek vagy ~~más~~ szomszédos jogi teljesítmények ~~engedély nélküli~~ nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tételéért.

Észrevétel: A tervezet szerinti formába a rendelkezés nincs összhangban az Irányelv 17. cikkének (4) bekezdésével, amelyben ez áll: „Engedély hiányában az online tartalomjegyzék szolgáltatók felelősséggel tartoznak a szerzői jogi védelem alatt álló művek és más védelem alatt álló teljesítmények engedély nélküli nyilvánossághoz közvetítéséért – ideértve a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt [kivéve, ha a

szolgáltatók bizonyítják, hogy:]”. Az Irányelvnek ez a rendelkezése áll összhangban az új 57B. §-al, amely szerint a tartalommegosztó szolgáltatók nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tételt végeznek, s ehhez a jogosultak engedélyére van szükségük. A tervezet szerinti rendelkezés ezzel szemben azt a téves értelmezést sugallhatná, hogy nincs szó a tartalommegosztó szolgáltatók, mint felhasználók közvetlen felelősségéről, hanem a szolgáltatásukat igénybe vevők jogsértő magatartásáért lennének csak felelősek.

- (2) A tartalommegosztó szolgáltató mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy
- a) minden tőle telhetőt megtett ~~az adott helyzetben általában elvárható módon járt el~~ a felhasználási engedély megszerzése érdekében,
 - b) a magas szintű szakmai előírások~~ának~~ és szokások~~ának~~ megfelelően ~~tekintettel az adott helyzetben általában elvárható módon eljárva~~ mindent tőle telhetőt megtett annak biztosítására, hogy a szolgáltatása révén ~~az online felületen~~ ne legyen hozzáférhető olyan mű vagy ~~más~~ szomszédos jogi teljesítmény, amelyet az azonosításhoz szükséges lényeges információknak a tartalommegosztó szolgáltató részére való megküldésével a jogosultak megjelöltek, és
 - c) a jogosult által a jogosulatlan felhasználás okán megküldött értesítést követően haladéktalanul intézkedett az értesítésben megjelölt műveknek vagy ~~más~~ szomszédos jogi teljesítményeknek a felületéről való, ~~az Ektv. 13. §-a szerinti~~ eltávolítása vagy hozzáférhetetlenné tétele érdekében, ~~és b) pontban foglaltaknak megfelelően minden tőle telhetőt megtett az adott helyzetben általában elvárható módon járt el~~ az értesítésben megjelölt művek vagy más szomszédos jogi teljesítmények jövőbeni elérhetővé tételének megakadályozására.

Észrevétel: 1. Nem látszik megfelelő indok arra, hogy a 17. cikk (4) bekezdésének érzékeny egyensúlyt biztosító rendelkezéseit ne ültessük át lehetőleg szövegűen. Az adott helyzetben elvárható módon való eljárás túl általános mérce, és aligha jelent olyan erős követelményt – mindennek a szolgáltatótól telhető megtételét -- mint amit az Irányelv tartalmaz. A 17. § (4) bekezdésének b) pontja szerint „magas szintű” normákról van szó, amelyekre nem elég „tekintettel lenni”, hanem amelyeknek meg kell felelni.

2. A tervezet szerint az új 57/D. §-a – az Irányelv 17. cikke (3) bekezdésével összhangban – kizárná az Ektv. 10. §-ának az alkalmazását a tartalommegosztó szolgáltatók tevékenységére vonatkozóan, miután az esetükben felhasználókról és nem passzív szolgáltatókról van szó. Erre figyelemmel az Ektv. 13.-ra utalás indokolatlan és félreérthető lenne. A jogosulatlanul feltöltött tartalom eltávolításának vagy hozzáférhetetlenné tételének a követelményére utalás e nélkül is egyértelmű.

- (3) Annak megítéléséhez, hogy a tartalommegosztó szolgáltató eleget tett a (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek, figyelembe kell venni
- a) a tartalommegosztó szolgáltató által nyújtott szolgáltatás méretét, típusát és igénybe vevőit,
 - b) a szolgáltatást igénybe vevő személyek által a tartalommegosztó szolgáltató felületére feltöltött ~~megjelölt~~ művek vagy ~~más~~ szomszédos jogi teljesítmények típusát, és

c) a tartalommegosztó szolgáltató által a (2) bekezdésnek való megfeleléshez használt eszközök alkalmasságát és hatékonyságát valamint ezen eszközöknek a szolgáltatót terhelő költségeit.

~~57/F. § (1) A mű vagy szomszédos jogi teljesítmény nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tételének az 57/E. § (2) bekezdés b) pontja szerinti megakadályozása ellen a szolgáltatást igénybe vevő a tartalommegosztó szolgáltató által az erre a célra biztosított felületen kifogással élhet.~~

~~(2) A kifogás nyomán a tartalommegosztó szolgáltató köteles haladéktalanul hozzáférhetővé tenni a kifogásban megjelölt művet vagy más szomszédos jogi teljesítményt, és ezzel egyidejűleg erről értesíteni a hozzáférhetővé tett mű jogosultját.~~

~~(3) Ha a jogosult az (2) bekezdés b) pontja szerinti értesítés átvételét követően észszerű időn belül az értesítés szerinti jogsértéssel kapcsolatos igényét abbahagyás és eltiltás iránti ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is tartalmazó kereset vagy fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtása útján érvényesíti vagy büntető feljelentést tesz, a tartalommegosztó szolgáltató a bíróság erre vonatkozó, ideiglenes intézkedést elrendelő határozatának kézhezvételét követően haladéktalanul az 57/E. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt intézkedés megfelelő alkalmazásával az (1) bekezdés szerinti kifogásban megjelölt műhöz vagy szomszédos jogi teljesítményhez való hozzáférést nem biztosítja, illetve a művet vagy szomszédos jogi teljesítményt eltávolítja. A tartalommegosztó szolgáltató intézkedéséről a bírósági határozat másolatának megküldésével az érintett igénybe vevőt az intézkedés megtételével egyidejűleg értesíti.~~

~~(4) A jogosult köteles a (3) bekezdés szerinti eljárásban hozott, a bíróság jogerős vagy véglegessé vált határozatáról, vagy az ügyészség vagy a nyomozó hatóság további jogorvoslattal nem támadható határozatáról — ideértve az ideiglenes intézkedés elrendelését vagy a kérelem elutasítását is — a tartalommegosztó szolgáltatót haladéktalanul értesíteni. A határozatban foglaltaknak a tartalommegosztó szolgáltató haladéktalanul köteles eleget tenni.~~

Észrevétel: Az 57/F., 57/I. és 57/J.-ra vonatkozó észrevételeket lásd együtt az 57/J. § után.

57/G. § (1) Az olyan tartalommegosztó szolgáltató,

a) amelynek szolgáltatása kevesebb, mint három éve érhető el a nyilvánosság számára az Európai Gazdasági Térség tagállamainak területén, és

b) amelynek a 2003/361/EK bizottsági ajánlással összhangban kiszámított éves forgalma nem éri el a 10 millió eurót

a 57/E. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek közül kizárólag az a) pontnak köteles megfelelni azzal, hogy a jogosult által a jogosulatlan felhasználás okán megküldött értesítést követően köteles haladéktalanul intézkedni az értesítésben megjelölt műveknek vagy ~~más~~ szomszédos jogi teljesítményeknek az online felületről való, ~~az Ektv. 13. §-a szerinti~~ eltávolítása vagy hozzáférhetetlenné tétele érdekében.

Észrevétel: Az Ektv. 13.§-ára utalás indokolatlan és félrevezető voltára, lásd a 57E. § (2) bekezdésére tett észrevételek 2. pontját.

(2) Ha az (1) bekezdésben meghatározott tartalmegosztó szolgáltató egyedi látogatóinak havi átlagos száma az előző naptári év alapján számítva meghaladja az 5 milliót, az online tartalmegosztó szolgáltató az 57/E. § (2) bekezdése szerinti mentesüléshez köteles azt is bizonyítani, hogy ~~az adott helyzetben általában elvárható módon járt el~~ minden tőle telhetőt megtett az értesítésben megjelölt művek vagy szomszédos jogi teljesítmények jövőbeni elérhetővé tételének megakadályozására.

57/H. § A jogosult kérésére a tartalmegosztó szolgáltató köteles tájékoztatást nyújtani az 57/E. § (2) bekezdése szerinti eljárásairól, valamint a nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tételre vonatkozó engedély alapján megvalósuló felhasználásokról.

57/I. § A tartalmegosztó szolgáltatók által az 57/E. § (2) bekezdésében meghatározott intézkedések alkalmazása nem eredményezheti a szolgáltatás igénybe vevői által feltöltött azon művek vagy más szomszédos jogi teljesítmények hozzáférhetőségének megakadályozását, amelyek valamely szabad felhasználás hatálya alá tartoznak.

Észrevétel: Az 57/F., 57/I. és 57/J. §-ra vonatkozó észrevételeket lásd együtt az 57/J. § után.

57/J. § (1) A tartalmegosztó szolgáltató hatékony és gyors jogorvoslat biztosítása érdekében panasztételi eljárást köteles működtetni a szolgáltatás igénybe vevői számára az általuk feltöltött művek vagy más szomszédos jogi teljesítmények hozzáférhetetlenné tételével vagy eltávolításával esetén.

(2) Az egyes művek és más szomszédos jogi teljesítmények hozzáférhetetlenné tételére vagy eltávolítására vonatkozó kérelmet megfelelően indokolni kell.

(3) A szolgáltatás igénybe vevője által benyújtott panaszokat indokolatlan késedelem nélkül kell feldolgozni, és a feltöltött művek vagy más szomszédos jogi teljesítmények hozzáférhetetlenné tételére vagy eltávolítására vonatkozó döntéseket emberi felülvizsgálatnak kell alávetni.

(4) Az e §-ban meghatározott panasztételi eljárás nem zárja ki a bírói úton való jogérvényesítés lehetőségét.

Észrevételek az 57/F., 57/I. és 57/J. §-ra:

- 1. Miután ezek §-ok szolgálják a szabad felhasználási esetek érvényesülését, együttesen indokolt észrevételeket tenni a rendelkezés-tervezetekre.*
- 2. Az új 57/F. § olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek nem szerepelnek az Irányelvben, s összeütközésben állnának a 17. cikk céljával, rendeltetésével és alapvető rendelkezéseivel. Gyakorlatilag arról van szó, hogy bár a törvénytervezet az 57D. §-ban – az Irányelv 17. cikkének (3) bekezdésével összhangban – kimondaná, hogy az Ektv. 10. cikkében foglalt (a „passzív” tárhely-szolgáltatókra vonatkozó) felelősségkorlátozás nem alkalmazható a tartalmegosztó szolgáltatókra (miután azok aktív szerzői, illetőleg szomszédos jogi jogosítás alá eső tevékenységet végeznek), mégis az Ektv. 13. cikkének a „passzív” tárhely-szolgáltatókra irányadó „notice-and-take-down” szabályait alkalmazná. A jogsértő tartalmak hozzáférhetetlenné tételét vagy eltávolítását szolgáló információknak a jogosultak általi megküldését – az 57E. § (2)*

bekezdésének (b) pontja (az Irányelv 17. cikke (4) bekezdésének (b) pontja) szerint – pusztán „notice”-nak tekintené a tervezet, amellyel szemben a szolgáltatás igénybe vevője az Ektv. 13. cikke szerinti „counter-notice”-al élhetne, s az érintett mű vagy szomszédos jogi teljesítmény ez alatt a nyilvánosság számára letöltésre hozzáférhetővé maradna.

3. *A szabad felhasználás eseteinek a lehetővé tételére vonatkozó rendelkezéseket az Irányelv 17. cikkének a (7) és (9) bekezdése tartalmazza, amelyeknek a törvénytervezet 57/I. és 57/J. §-a felel meg. Az előbbi rendelkezés az általános elvet rögzíti, míg az utóbbi annak érvényesülését szabályozza. Maga a „panasztételi” eljárás kifejezés utal arra, hogy az eljárás akkor kerül sorra, amikor egy feltöltött művet vagy szomszédos jogi teljesítményt már hozzáférhetetlenné tettek vagy eltávolítottak a 57E. § (2) bekezdésében foglaltak szerint. Ezt az Irányelv (70) preambulum-bekezdése külön is megerősíti, amikor így utal a vitarendezési eljárásra: „Az online tartalommegosztó szolgáltatóknak olyan hatékony és gyors panasztételi és jogorvoslati mechanizmusokat is életbe kell léptetniük, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy panaszt tegyenek a feltöltéseikkel kapcsolatban tett lépések miatt különösen akkor, ha hozzáférhetetlenné tett vagy eltávolított feltöltés tekintetében élhetnének valamely szerzői jogi kivétel vagy korlátozás lehetőségével.” (Kiemelés tőlem.). A szabályozásnak az Irányelvben foglalt ez a módja könnyen érthető az arányosság és az ésszerűség elvének a tükrében. Hatékony és gyors eljárásról van szó, ami a vitatott esetekben azzal járna, hogy például egy jogszerűnek bizonyult paródia kis késdelemmel -- egy vagy két nap elteltével – hozzáférhetővé válna a közönség számára. Ez még egy időszerű eseményhez kapcsolódás esetén sem jár megközelítőleg sem olyan hátránnyal, mint az, hogy ha a vita rendezése során az érintett mű vagy szomszédos jogi teljesítmény úgy maradna hozzáférhetővé az interneten (az azzal járó gyors, virális hatásokkal), hogy az eljárás alapján kiderülne, nincs szó szabad felhasználásról.*
4. *Voltak és vannak elméletek és kísérletek contra legem megoldásokra és az Irányelvben előírtakkal ellentétes mechanizmusok kidolgozására. Ezek elfogadható voltának a cáfolatára, lásd az ezzel foglalkozó ALAI vélemény 5. pontját.¹ Azonban az is világos, hogy – amire az ALAI vélemény 6. pontja is rámutat – a jogosultaknak sem érdeke, hogy a védett tartalmak hozzáférhetetlenné tétele vagy eltávolítása olyankor is megtörténjen, amikor szabad felhasználás lehetséges. Vannak olyan esetek, amikor azonosítani lehet – akár szoftver vagy mesterséges intelligencia alapú megoldások útján is – olyan esetköröket, ahol a szabad felhasználás lehetősége valószínűsíthető. Ilyenkor valóban megfordíthatónak látszik a jogorvoslati mechanizmus iránya akként, hogy – ott, ahol mégis kivételesen jogsértő felhasználásról van szó – a jogosultak léphessenek fel mégis a már hozzáférhetővé tett művek vagy szomszédos jogi teljesítmények utólagos hozzáférhetetlensége, vagy eltávolítása iránt. Mindez azonban*

¹ Lásd „Opinion on certain aspects of the implementation of Article 17 of Directive (EU) 2019/790 of 17 April 2019 on copyright and related rights in the digital single market”; készítette egy ALAI munkacsoport, amelynek Victor Castro Rosa, Ficsor Mihály, Jane Ginsburg, Frank Gotzen, Antoon Quaadvlieg, Jan Rosén, Jacqueline Seignette, Pierre Sirinelli, Paul Torremans, Silke von Lewinski és Michel Walter voltak a tagjai; megtalálható itt: https://www.aai.org/en/assets/files/resolutions/200330-opinion-article-17-directive-2019_790-en.pdf.

a szolgáltatók és jogosultak közötti megállapodás keretében rendezhető leginkább, megfelelően rugalmas, a tartalmak természetéhez és a felhasználások jellegéhez igazodó módon (az Irányelv 17. cikke (10) bekezdésének a szellemében).

5. *Az Európai Bizottság a fent kifejtettekkel összhangban álló vitarendezési eljárási modelleket körvonalazott abban a konzultációs anyagában, amely az Irányelv 17. cikke (10) bekezdésének megfelelően az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd eredményeit összegzi, és egyúttal további kérdéseket tesz fel a kibocsátandó iránymutatás véglegesítése előtt.²*
6. *Amint látható, a konzultációs dokumentum, az Irányelv rendelkezéseivel összhangban, abból indul ki, hogy a vitarendezési eljárás rendszeren olyan helyzetben kerül sorra, amikor a szolgáltató, a 17. cikk (4) bekezdésével összhangban már hozzáférhetetlenné tette vagy eltávolította az érintett tartalmat:*
„[W]hen content is blocked as a result of the application of the mechanism described above for the practical application of Article 17(4) in compliance with Article 17(7), the contested content, which is likely infringing should stay down pending the human review required under the redress mechanism [...]. In line with the requirement of Article 17(9) that the complaints by users be processed without undue delay, the guidance should suggest that as a rule service providers and rightholders must react to complaints from users within a reasonably short timeframe to ensure that the mechanism is expeditious. If rightholders do not react in a reasonable timeframe, content which has been blocked or taken down should become available or be restored.”
7. *Ugyanakkor, az ALAI véleménnyel összhangban, a konzultációs anyag utal arra lehetőségre is, hogy a szolgáltatók és a jogosultak együttműködésének eredményeként – bizonyos objektív ismérvek alapján – azonosításra kerüljön az eseteknek egy olyan köre, ahol a jogszerű felhasználás valószínűsíthető, és így alaphelyzetben elkerülhető legyen az érintett műveknek és szomszédos jogi teljesítményeknek (a szóban forgó esetekben, inkább azok felhasznált részeinek) a hozzáférhetetlenné tétele, illetőleg eltávolítása:*
„The distinction between likely infringing and likely legitimate uploads could be carried out by service providers in cooperation with rightholders based on a number of technical characteristics of the upload, as appropriate. Relevant technical parameters could be, among others, the level of match with the reference file provided by rightholders for the purposes of Article 17(4), the length/size of third party content used in the upload and whether it is surrounded by user’s own content. For example, in application of such technical parameters, the upload of a video of 30 minutes, where 29 minutes are an exact match to a reference file provided by a rightholder, could likely be considered an infringing one, unless it is in the public domain or the use has been authorised. On the other hand, a user generated video composed by very short extracts, such as one or two minutes of different scenes from third party films, accompanied by

² Lásd „Targeted consultation addressed to the participants to the stakeholder dialogue on Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market”; megtalálható itt:

<https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/4fd43123-6008-a214-f572-4ecd331b9e0e>.

additional content such as comments added by the user for the purpose of reviewing these scenes could be more likely to be legitimate because potentially covered by an exception such as the quotation exception. Similarly still images uploaded by users which match only partially the fingerprints of a professional picture could be legitimate uploads under the parody exception, as they could be 'memes', i.e. new images created by users by adding elements to an original picture to create a humorous or parodic effect.”

8. *A dokumentum konzultációs jellegéből következően a fentiekben vázoltak még megvitatásra várnak, ám ebben a formában megerősítik azt, hogy a törvénytervezet 57F. §-ában foglaltak nincsenek összhangban a 17. cikk rendelkezéseivel. A Bizottság iránymutatása előreláthatóan más megoldásokat körvonalaz majd. Erre is figyelemmel nem látszana indokoltnak a törvénytervezetet véglegesítésére való törekvés – különösen a jelenlegi formájában – mielőtt a jelenlegi konzultációs folyamat véget érne.*

57/K. § A tartalmegosztó szolgáltató általános felhasználási feltételeiben köteles tájékoztatást nyújtani a szolgáltatását igénybe vevő számára a művek és más szomszédos jogi teljesítmények felhasználásának módjairól, beleértve a szabad felhasználási eseteket is.”

[Ficsor Mihály észrevételeinek vége]

2. Magas szintű védelem az átültetés során a jogosultak részére

A magasabb szintű védelem követelményét a CDSM és a SatCabII. irányelvek több helyen említik. A CDSM irányelv (2) preambulumbekzdésében hivatkozik arra, hogy „a szerzői és szomszédos jogok területén elfogadott irányelvek hozzájárulnak a belső piac működéséhez, magas szintű védelmet biztosítanak a jogosultak részére, megkönnyítik a jogok tisztázását, és olyan keretet hoznak létre, amelyen belül a művek és más védelem alatt álló teljesítmények felhasználása megtörténhet.” Megerősíti ezt a CDSM irányelv (3) preambulumbekzdése, amely kimondja, hogy „az uniós szerzői jogi keretben foglalt célkitűzések és alapelvek változatlanul helytállóak” és az uniós szerzői jogi keret kiigazításakor, kiegészítésekor biztosítani kell a szerzői és szomszédos jogok magas szintű védelmét. Emellett a CDSM irányelv (61), (72)-(76), valamint (79) preambulumbekzdéseiben (valamint az ehhez kapcsolódó rendelkezésekben) is megjelennek a szerzői, valamint szomszédos jogi jogosultak magas szintű védelmének szükségességét kimondó megállapítások, illetve azt biztosítani hivatott rendelkezések.

A szerzői és szomszédos jogi jogosultak magas szintű védelmét biztosítani kívánó európai uniós jogalkotói szándék a SatCabII. irányelvben is megjelenik. A SatCabII. irányelv (4) és (20) preambulumbekzdései kifejezetten a jogosultak magas szintű védelmének biztosítása szükségességét mondják ki, emellett az irányelv (4) és (14) preambulumbekzdései a továbbközvetítési szolgáltatások üzemeltetésével kapcsolatban tesznek megállapításokat a jogosultak (az irányelv szövegezése alapján a szerzői-, és szomszédos jogi jogosultak) érdekeinek védelme vonatkozásában.

A jogosultak magas szintű védelme biztosításának az irányelvekben való tendenciózus megjelenítése tükrözi azt az alapvető zsinórmértéket, amelyet az uniós jogalkotó

szándéka szerint a nemzeti jogalkotóknak az irányelvek átültetésekor követniük kell, vagyis a jogosultak magas szintű védelmének követelménye az irányelvek értelmezése során alapvető igazodási pontot jelent a tagállamok számára.

Annak ellenére, hogy a CDSM irányelv, valamint a SatCabII. irányelv koncepciózusan szerzői-, illetve szomszédos jogi jogosultakról tesz említést, valamint, hogy az irányelvek tárgyi hatálya alatt olyan vagyoni jog nem található, amely esetében akár nemzetközi szerződés, akár irányelv megtiltaná a nemzeti jogalkotó számára kizárólagos jog alapítását a szomszédos jogi jogosultak vonatkozásában, az Szjt. módosítás tervezete a jelenlegi Szjt. által meghatározott szomszédos jogi jogosultak esetében sem új engedélyezési jog, sem új díjigény alapítást nem tartalmaz (ehelyütt érdemes figyelemmel lenni a SatCab II. 8. cikk (1) bekezdésére és 9. § (1) bekezdésére, amelyek engedélyezési jogként tételezik a közvetlen betáplálást és a továbbközvetítést).

Az MSZJF álláspontja továbbra is azon az állásponton van, hogy a jogosultak magas szintű védelmének mindkét irányelvet átható követelményét csak akkor teljesítheti a jogalkotó, ha valamennyi jog esetén egyedi módon vizsgálja: miként lehet a szerzői és szomszédos jogokat a lehető legmagasabb szinten, illetve a jogosultak túlnyomó többsége esetén a leghatékonyabb módon gyakorolni. Az irányelvek implementációja során megítélésünk szerint azt az alapelvet kell alkalmazni, hogy a jogosultak számára a kizárólagos jog általában magasabb szintű védelmet biztosít, mint a díjigény, ezért kizárólagos jogként indokolt tételezni a vagyoni jogot, amikor azt kifejezetten nem tiltja nemzetközi szerződés vagy irányelv.

3. A szerzői és szomszédos jogi rendelkezések szerkezetének átláthatóbbá tétele

A szerzői és szomszédos jogi jogosultakra vonatkozó szabályozás koherenciáját előmozdító fejlemény, hogy a tervezet 34.§-a az Szjt. 55.§ (1) bekezdését úgy módosítja, hogy abba beemeli az Szjt. 16.§ (4), valamint (6)-(7) bekezdéseit, mint az előadóművészek által kötött felhasználási, illetve jogátruházási szerződésekre irányadó szabályokat.

Az MSZJF korábban megküldött javaslatai között szerepelt a szerzői és szomszédos jogi rendelkezések szerkezetének átláthatóbbá tétele. Az MSZJF elismeri, hogy az irányelvek átültetése az átlagosnál is nagyobb erőfeszítést igényel a jogalkotótól, ugyanakkor úgy véljük, hogy a szerzői és szomszédos jogi rendelkezések további összehangolása az irányelvek átültetése során részint azért is indokolt, mert az irányelvek alapján eszközölt jogszabályi változások, azok bonyolultsága minden lehetséges értelmezési nehézség kiküszöbölését indokoltá teszik a későbbi megfelelő jogalkalmazás elősegítése érdekében, másrészt, mert az említett rendelkezések egymáshoz való viszonyának rendezése és ezáltal az eltérő jogosulti csoportokra irányadó szabályok egyértelmű meghatározhatósága összefügg a jogosultak védelmének magas szintjét biztosítani kívánó európai jogalkotói szándékkal is.

Az MSZJF a továbbiakban is fenntartja korábbi álláspontját, mely szerint az Szjt. azon kodifikációs megoldása, hogy a szerzői és szomszédos jogi rendelkezések önálló fejezetben kerülnek elhelyezésre, illetve, hogy az Szjt. önálló értelmező rendelkezéseket tartalmazó résszel nem rendelkezik, számos esetben azzal a következménnyel jár, hogy a

szomszédos jogi fejezetre vonatkozó rendelkezések, és különösen az előadóművészekre vonatkozó szakaszok többszörös utalás eredményeként olvashatók ki csak a jogszabályból, amely visszatérően értelmezési nehézségekhez vezet. Az említett értelmezési nehézségeket kihasználva a felhasználók gyakran hivatkoznak – a contrario érvelést használva – arra, hogy csak azon rendelkezések alkalmazhatók a kapcsolódó jogi jogosultakra, ahol ezt a jogalkotó kifejezetten kimondta. Az egységes jogalkalmazás szempontjából véleményünk szerint nélkülözhetetlen ezért a szerzői és előadóművészi jogok viszonyrendszerének áttekintése minden esetben, amikor közös szabályról van szó.

4. Nyilvánossághoz közvetítés rendszerébe tartozó jogok rendszerének átláthatóbbá tétele

Az MSZJF továbbra is szükségesnek tartja a nyilvánossághoz közvetítés rendszerébe tartozó jogok szabályozásának átláthatóbbá tételét. A hatályos Sztj. nem egységes megközelítést alkalmaz az előadóművészi és hangfelvétel-előállítói teljesítmények nyilvánossághoz közvetítése vonatkozásában, ehelyett a jogalkotó a nyilvánossághoz közvetítés egyes aletei kapcsán különböző jogi megoldásokat választott. Ezt a sajátosságot jól mutatja, hogy míg egyes jogok esetében (pl. lehívásos nyilvánossághoz közvetítés) a jogosultak kizárólagos joggal rendelkeznek, más esetekben (pl. kereskedelmi hangfelvételek nyilvánossághoz közvetítése) ugyanazok a jogosultak csak díjigényre tarthatnak igényt.

5. Idegen fogalmak, jogintézmények beemelése a hazai szabályozásba

Az MSZJF továbbra is fenntartja azon álláspontját, mely szerint fokozott figyelemmel kell lennie a jogalkotónak akkor, amikor az Sztj. dogmatikailag egységesnek mondható rendszerébe idegen fogalmakat, jogintézményeket, illetve szervezettípusokat emel be, elkerülendő a nem kellően körülhatárolt fogalmak eltérő értelmezéséből fakadó esetleges későbbi bizonytalanságokat.

- 5.1. A *kutatóhely* fogalmának álláspontunk szerint nem kellően átgondolt az irányelvi fordítása a DSM 2. cikk (1) bekezdésében: „ *vagy tudományos kutatást is magában foglaló oktatási tevékenységet folytató egyetem*” (az angol nyelvű verzióban: „*to carry out educational activities involving also the conduct of scientific research*”). A tudományos kutatást magában foglaló oktatási tevékenység álláspontunk szerint nem létező fogalom. Az oktatási tevékenység legfeljebb épül tudományos kutatásokra, de azt nem lehet állítani, hogy bármely egyetemi oktatás kizárólag saját tudományos kutatásokra épülhetne. Megjegyzendő továbbá, hogy a DSM 2. cikk 1. pontja szerint a *kutatóintézet felett döntő befolyást gyakorló vállalkozás nem kaphat elsőbbségi hozzáférést a kutatás eredményeihez, amely követelménynek mind az a), mind pedig a b) szerinti esetre ki kell terjednie terjedjen, azonban a jelenlegi szöveg csupán a b) esetre alkalmazza azt.*
- 5.2. Az MSZJF továbbra is fenntartja azon álláspontját, mely szerint értelmezési nehézséget vethet fel a DSM 8. cikk (7) bekezdésében foglalt „set of works” (a Tervezet 41/L.§ (2) bekezdésében: „**művek együttese**”) kifejezés átültetése. A hazai szerzői jogi dogmatikában a művek együttese (set of works) nehezen érthető, és nem is igen kezelhető fogalom, különös tekintettel arra, hogy létezik az együttesen alkotott mű fogalma (Sztj.

6.§). Megfontolásra javasoljuk az összetett mű (szomszédos jogban: összetett teljesítmény) fogalmát, amely azt fejezné ki, hogy nem klasszikus közös műről, vagy pl. egy együttes közös előadóművészi teljesítményéről, közösen létrehozott filmről (koprodukció), közös RTV műsorról van szó, hanem arról, hogy több műfajta /teljesítményfajta egyesül az összetett műben (a jogalkotó elsősorban audiovizuális művekre tekintettel alkotta meg a szabályt, de ez állhat előadást rögzítő hangfelvételle, stb. is.) Ha a T. Jogalkotó a javaslatot elfogadja, szükségesnek tartjuk annak a magyarázatát is az indokolásban.

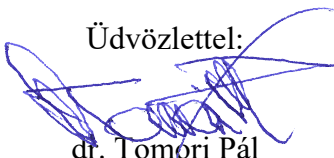
6. Szabad felhasználások

Az MSZJF továbbra is megfontolásra javasolja, hogy a jogalkotó éljen a CDSM irányelv 5. cikk (4) bekezdése szerinti lehetőséggel. Az említett rendelkezés alapján a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesüljenek a műveik és más védelem alatt álló teljesítményeik 5. cikk (1) bekezdés szerinti felhasználásáért. Az online felhasználásokra kiszélesített szabad felhasználás az átvétellel érintett művek elszabadulásával fog járni. Hiába a biztonságos környezet, az ellenőrizhetetlen másolatkészítés jelentős vagyoni hátránnyal fog járni, és éppenséggel a művek rendes felhasználását fogja hátrányosan érinteni. Emiatt indokolt lehet díjigényt bevezetni a távoktatási átvételi kivétel okozta hátrányok ellensúlyozására.

7. Jogosultak védelmének előmozdítása

- 7.1.** Az MSZJF továbbra is jelezni kívánja, hogy a DSM 18. cikk (1) bekezdése nem csak a felhasználási jogra, hanem az átruházásra is kiterjed, így a Tervezetben szükségesnek tartjuk az Szjt. 16.§ (4) bekezdését úgy módosítani, hogy abban a kizárólagos jogok engedélyezése mellett e jogok átruházása is szerepeljen.
- 7.2.** A DSM (73) preambulumbekzdés alapján álláspontunk szerint önálló rendelkezést szükséges alkotni arról, hogy az átalányösszegben megállapított díjazást csak indokolt esetben lehet alkalmazni, az nem lehet főszabály, ezt a rendelkezést a Tervezet jelenleg nem tartalmazza.
- 7.3.** Az MSZJF álláspontja szerint az Szjt. 48. § (1) bekezdés szerinti bestseller klauzula és a DSM 20. cikk szerinti szerződéskiegészítő mechanizmus a tervezet szerint azonos esetet fed le, álláspontunk szerint azonban a DSM 20. cikke szerinti mechanizmus szélesebb hatályú, valamennyi olyan esetet lefed, amikor a szerzőt/előadóművészt szerződés alapján megillető díjazás a művek, előadások felhasználásából származó valamennyi későbbi bevételhez képest alacsonynak bizonyul, függetlenül attól, hogy a felhasználói igények jelentősen nőttek-e a szerződéskötést követően.

Budapest, 2020. augusztus 24.

Üdvözlettel:

dr. Tomóri Pál
elnök